بریارکانی دانیشتنی ئەمڕۆی ئەنجومەنی وەزیران

سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران محەمەد شیاع سودانی ئەمڕۆ سەشەممە، سەرۆکایەتی چل و چوارەمین دانیشتنی ئاسایی ئەنجومەنی وەزیرانی کرد کە تیایدا تاوتوێی بارودۆخی گشتی وڵات کرا و بەدواداچوونیان بۆ دیارترین دەسیپڵە بنەڕەتییەکان کرد کە بگوێرەی پێشینەکانی بەرنامەی حکومەت جێبەجێ دەکرێن و ڕەچاوی بابەتەکانی سەر خشتەی کارنامەکەیان کرد و بەیاری لەسەر درا. نوسینگەی ڕاگەیاندنی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران لەڕاگەیەندراوەکدا راگەیاند" لە سەرەتای دانیشتنەکەدا، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران ئاماژەی بە هەبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان کرد کە لە 18 کانوونی یەکەمی داهاتووددا ئەنجام دەدرێت وەک مافێکی دەستووری گرنگ، چونکە حکومەت هەموو پەداویستییەکانی پرۆسەی هەبژاردنی تەواو کردووە و چەندین بەیاری لە ئەنجومەنی وەزیران داوە سەبارەت بە لایەنە دارایی و ئیداری و تەکنیکییەکانی پرۆسەی هەبژاردن. لەگەڵ دەستپێکردنی بانگەشەی هەبژاردندا سبەی چوارشەممە، بەڕێزیان ڕێنماییەکانی پێشووی بە هەموو وەزارەتەکان نوێکردەوە کە پاپشتی کەمسیۆنی هەبژاردنەکان بکەن بە ئەوەی تەواوی ئەرکەکانی جێبەجێ بکات. سودانی فەرمانێکی بڕاوکردەوە بە هەموو وەزارەت و ئەو لایەنانەی کە پێیوەندیان بە وەزارەتەوە نیە بە ڕەگەدان بە کارمەندانی دەنگدان بە ماوەی دوو کاتژمێر لە ڕۆژکدا، بەتایبەتی ئەوانەی کە ناویان دەرچووە، بەمەبەستی بەشداریکردنیان لە خولی

هاهێنان لەسەر میکانیزمەکانی دەنگدان و هەماهەنگی بکەن لە خەراکردنی پەدانی کارتی بایەمەتری و ئاماژەی بەوە کرد کە یەک ملیۆن و 900 هەزار کارتی بایەمەتری هەیە پەویستیان بە هەوڵێکی زۆر هەیە بە دابەشکردن بەسەر هاوڵاتیاندا، بە ئەوەی بتوانن بەشداری هەڵبژاردنەکانی داهاتوو بکەن. هەروەها سودانی فەرمانی بە وەزارەتەکانی ناوخۆ و بەرگری و پێکهاتە ئەمنییەکانی دیکە کرد کە بە خەرایی کارتی کارمەندەکانیان بگەڕێنێنەوە بە ئەوەی بتوانن بەشداری بکەن لە دەنگدانی تایبەتدا. سەرەکی ئەنجومەنی وەزیران فەرمانی بە وەزارەتی پەروەردە کرد ئەو قوتابخانانە دیاری بکەن کە لەلایەن کەمسیۆنی هەڵبژاردنەکانەوە دیاریکراون وەک ناوەندی هەڵبژاردن و کاری نەژەنکردنەوە تێیاندا بابگرن، هەروەها وەزارەتی بازرگانی و هەموو ئەو وەزارەتانەی کە هەن یان باڵەخانەی گونجاویان هەیە بە ئەوەی ببنە کێگا بە سندوقەکانی دەنگدان هەماهەنگ بن لەگەڵ کەمسیۆن لەم بارەیەوە. سەرەکی ئەنجوومەنی وەزیران ئاماژەی بەوەشکرد کە یەکێک لە مافە گرنگەکانی حکومەت کارکردنە بە سەرخستنی هەڵبژاردنەکان و دابینکردنی هەموو پەداویستییەکانی سەرکەوتنی لەگەڵ دابینکردنی ژینگەیەکی سەلامەت و سەقامگیر بە هاوڵاتیان بە ئەوەی مافی دەستوری خۆیان بەکاربهێنن بە دەنگدان. دواتر ئەنجومەنی وەزیران بەردەوام بوو لە گفتوگۆکردن لەسەر بابەتەکانی کارنامەی دانیشتنەکە، و لە دەسپێی وەرزشیدا، بە ئامانجی پشتگیریکردنی یانە وەرزشییەکان کە بەشداری لە خولی پیشەگەری تەپی پێ دەکەن، ئەنجومەنی وەزیران ئەمانەی خوارەوەی پەسەند کرد: 1- بەکردەنی یاریگاکانی وەزارەتی وەرزش و لاوان بە ئەو یانانەی کە بەشدارن لە خولی پیشەگری (یەک یاریگا بە دوو یانە وەک زەرترین ئاست)، لە بەرامبەر دەرماڵەی کردەدا، بە مەرجێک یانەکان نەژەنکردنەوەی یاریگاکان لە ئەستۆ بگرن لەو بەڵێنەی کە بەیان تەرخانکراوە، بەپێی بڕگەی (3/أ) کە لە خوارەوە ئاماژەی پێ دراوە، لە ڕێگەی هەماهەنگی لەگەڵ لیژنەی تایبەت بە چالاککردنی میکانیزمی خەرجکردن پێکهاتووە لە (لالیگا، کەمەڵە، و یانەکە)، کە ئەرکەکانی بریتین لە پێشکەشکردنی پەداویستییە ڕاستەقینەکان و بەخشینی بەچوونی کەتایی لەسەر ئەوە. 2- هەموارکردنی بڕگەی (8) ی بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران (289ی ساڵی 2017) هەموارکراوە بە بڕیاری ئەنجومەنی وەزیرانی (25) ی ساڵی 2021ی بە ئەوەئ بەم شێوەیە دەبێت: - دیاریکردنی پاڵپشتی ساڵانە بە ئەو یانانەی کە بەشداری خولی تەپی پێی پیشەگەری عێراق دەکەن بە بڕی 4 ملیار دینار، لەجیاتی دوو ملیار دینار (یانە دامەزراوەییەکان: ئەلزەورا و قوە جەوییە و تەڵەبە و شوورتە و ئەلحدود و کەرخ وکارەبا و مینا و نەوت و نەوتی وسەت). 3- یانەکە بڕی یەک ملیار دینار تەرخان دەکات لەو تەرخانکراوەی کە لە بڕگەی (2) دا ئاماژەی پێکراوە بە نەژەنکردنەوە و پەرەپێدانی ژەرخان و ئەو ستافەی کە لە یانەکەدا کار دەکەن بەپێی ئەمانەی خوارەوە: أ. 850 ملیۆن دینار بە پەرەپێدانی ژەرخانی (یاریگا و بیناکان) بە شێوەیەک بگوونجێت لەگەڵ ستانداردەکانی لالیگا. ب. 150 ملیۆن دینار بە پەرەپێدانی ئەو کارمەندانەی کە کار دەکەن لە (کارگەی و دارایی و یاسایی و بازاڕکردن و تەکنیکی و میدیا و بەرنامەکان). 4- جێختکردنەوە لەسەر چالاککردنی بڕگەی (7) ی بڕیاری ئەنجومەنی

وەزیران (289ی ساڵی 2017) بەو مەرجەی کە ئەمە دوایین جارە قەرزەکان بدرێن. 5- وەزارەتەکان یان کەمپانیاکانی پاڵپشتی یانەکان پابەندن بە پێشکەشکردنی گەرەنتی بانکی بە ڕێژەی 50% بە پێدانی پارەی یاریزانان و هاهێنەرەکان (یەکێک لە مەرجە پێویستەکان بە پێدانی مووچەی بەشداریکردن لە خولی پێشگەر). 6- ئەو پارەیەی کە خەرج دەکرێت بخرێتە ژێر چاودێری دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵییەوە. 7- تێرخانکردن بە یانەکانی سەر بە وەزارەتەکان لە کەمپانیا قازانج بەخشەکانی وەزارەت یان دامەزراوەکە بێت و دابەش دەکرێت بەسەر کەمپانیاکاندا بە دابەشکردنێکی تێواو بگوێرەی قەبارەی قازانجەکانیان یان لەو سندووقەی کە سەر بە وەزارەتن، بە نموونە سنووردار نییە بە (سندوقی خوێندنی باڵا و سندوقی پەروەردەیە)، یان لەو بوە کەکراوەیەی کە لەلایەن وەزارەتەوە جێبەجێ دەکرێت، بە مەرجێک وەزارەتی دارایی لەوە ئاگادار بکرێتەوە بە مەبەستی ئاماژە پێدان، یان لە تێرخانکردنی. ئەنجومەنەکە ڕێزامەندی دەربڕی لە سەر پێژە یاسایەک بە ڕەکخستنی مافەکانی قوربانیانی نەخۆشخانەی ئیبن ئەلخەتیب و قوربانیانی سەنتەری ئەلنیقا و قوربانیانی ڕووداوەکەی حەمدانیە و ڕەوانەی ئەنجومەنی نوێنەران کرد لەسەر بنەمای بڕگەکانی دەستوور. لە هەموارکردنەوەی یاسادا، ئەنجومەنی وەزیران ڕاسپاردەیەکی پەسند کرد بە ئەنجومەنی نوێنەران سەبارەت بە هەموارکردنەوەی پێژە یاسای هەموارکردنی یاسای سزادانی ژمارە (111) ی ساڵی 1969 کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پەسندکراوە بە پێی بڕیاری (23355) ی ساڵی 2023 بە زیادکردنی بڕگەیەکی نوێ بە پێژەکە: - (دەسیەی تاوانکاری بە هەمیشەیی کۆتایی پێدێت لەسەر بنەمایی دەستبەرداربوونی قوربانییەکە لە سکاڵاکەی پێش ئەوەی بڕیاری کۆتایی لەسەر کێسەکە دەربکرێت، وە جێبەجێکردنی بڕیارەکە ڕادەگیرێت ئەگەر دەستبەرداربوونەکە پاش دەرچوونی بڕیارەکە ڕووبدات). لە دەسیەی پێیوەندییەکانی دەرەوەدا، ئەنجومەنی وەزیران ڕێزامەندی دەربڕی لەسەر دووبارە کردنەوەی باڵیۆزخانەی شانشینی مالیزیای لە کەماری عێراق، لەسەر بنەمای بڕگەکانی پێیماننامەی ڤیەننا لەسەر پێیوەندییە دیپلۆماسییەکانی ساڵی 1961 و بڕگەکانی یاسای خزمەتگوزاری دەرەوە (45ی ساڵی 2008) و ئاماژەی بەوە کرد کە عێراق نوێنەرایەتی نیشتەجێی هەیە لەسەر ئاستی باڵیۆزخانەیە لە کوالالامپوری پایتەختی مالیزیا. هەروەها ئەنجومەنی وەزیران لە دانیشتنی ئەمێیدا پاکێجێک لە ڕەوشوێنە جێبەجێکارەکانی پێیوەست بە پارەدانی ئەلیکترۆنی و خاڵە ئەلیکترۆنییەکانی فرۆشتن (POS)ی پەسند کرد، کە حکومەت لە چوارچێوەی بەرنامەی خوێندنی وەزیراندا لە تەوەری چاکسازیی ئابووری و دارایییدا لە خێی گرتبوو و وردەکارییەکانی ئەم پاکێجی ڕەوشوێنانە دواتر بڕاوەکرێنەوە. ئەنجومەنی وەزیران تاوتوێی چەندین بابەتێکی دیکەی کرد کە لە خشتەی کارنامەکەدا بوو و ئەم بڕیارانەی خوارەوەی دەرکرد: یەکەم/ ڕێزامەندی دەربڕین لەسەر ڕاسپاردەی ئەنجومەنی وەزیران بە پەرەپێدانی مرێیی (23025 ب) کە بریتی بوو لە پەسندکردنی ستراتیژی نیشتمانی بە بەرەنگاربوونەوەی بازرگانیکردن بە مرۆڤەوە لە عێراق بە ساڵانی (2023-2026) و پلانی نیشتمانی بە بەرەنگاربوونەوەی بازرگانیکردن بە مرۆڤەوە بە ساڵی 2023، بە ڕەچاوکردنی

تەبینیە جێگیرکراوەکان سەبارەت بە ستراتیژی نیشتمانی بە بەرهەنگاربوونەوەی بازرگانیکردن بە مرۆڤەوە و ئەو تەبینیانەی کە لە پلانی نیشتمانی هاوپێچدا بە بەرهەنگاربوونەوەی بازرگانیکردن بە مرۆڤەوە هاتووە، و بەچوونی فەرمانگەی یاسایی لە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران. دووەم/ ڕێزامەندی دەربڕین لەسەر پێژە یاسای هەموارکردنی یەکەم بە یاسای شارە پیشەسازییەکانی ژمارە (2)ی ساڵی 2019، بەپێی نوسراوی وەزارەتی پیشەسازی و کانزاکان لە ڕێکەوتی (2ی ئابی 2023)، بە ڕەچاوکردنی بەچوونی ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران و ناردنی پێژە یاساکە کە لە سەرەوە ئاماژەی پێکراوە بە شێوەی کەتایی هەموارکراو بە ئەنجومەنی دەوڵەت بە ئەوەی ووردبینی بکرێت و دواتر بگەڕێندرێتەوە بە ئەمینداریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران بە ڕەوانەکردنی ڕاستەوخۆ بە ئەنجومەنی نوێنەران لەسەر بنەمای بڕگەکانی دەستوور. سێیەم/ ڕێزامەندی دەربڕین لەسەر ڕاسپاردەی ئەنجومەنی وەزیران بە پەرەپێدانی مرەیی (23024 ب) سەبارەت بە پێژەی ناوەندەکانی توژینەوەی پزیشکی لە زانکۆی موسڵ کە بریتییە لە هەموارکردنەوەی بڕگەی (1) لە بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران (282 ی ساڵی 2021) بە ئەوەی سەنتەرەکانی توژینەوەی پزیشکی لە زانکۆی موسڵ خزمەتگوزاری فەرکاری (ڕاوێژکاری) چارەسەری (خزمەتگوزاری) بن، هەروەها پێژە یاسا یان ڕەسایەک ئامادە دەکرێت بە چارەسەرکردنی کێشەی دامەزراندنی سەنتەری توژینەوەی پزیشکی و کارەکانی.